

2. Павленко В. О., Насонкіна Е. Ю., Павленко С. Є. Сучасні технології підготовки в обраному виді спорту. Харків, 2020. 550 с.
3. Подтикан М. П., Помещикова І. П., Ломан С. Л. Напрями підготовки арбітрів у баскетболі. *Проблеми перспективних спортивних ігор та єдиноборств у вищих закладах освіти*. Том II. 2018. С. 66–70.
4. Положення щодо вільного вибору здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін. ПВНЗ «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука». Рівне. 2021. 9 с.

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ТА АКАДЕМІЧНОЇ ЕТИКИ У МАЙБУТНІХ ТРЕНЕРІВ-ВИКЛАДАЧІВ ПІД ЧАС ВИКЛАДАННЯ ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНИХ ДИСЦИПЛІН

Дем'янчук Т. О.

*проректор з заочного навчання, кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри здоров'я людини та фізичної терапії
Приватного вищого навчального закладу
«Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука»*

Професійна етика тренера-викладача представляє собою кодекс правил, які визначають його поведінку по відношенню до своїх вихованців, спортсменів, судів, колег; а також норм, які відповідають існуючим законам та відомчим *нормативним документам*, професійним знанням, стосункам у колективі, глибокому усвідомленню моральної відповідальності за виконання професійних *обов'язків* [2]. Академічна етика – це сукупність морально-етичних норм, правил і принципів, у тому числі правил педагогічної етики, академічної доброчесності й ділового етикету, які регулюють міжособистісні відносини учасників освітнього процесу закладів освіти. Формування професійної та академічної етики є важливим компонентом у підготовці фахівця галузі фізичної культури і спорту [1;3;4]. Навчальний курс «Професійна та академічна етика» входить до основних компонентів освітньої професійна програма «Фізична культура і спорт» спеціальності 017 Фізична культура і спорт другого (магістерського) рівня Приватного вищого навчального закладу «Міжнародний економіко-гуманітарний університет імені академіка Степана Дем'янчука».

Мета дисципліни полягає у виявленні і розкритті основних проблем професійної етики спорту та академічної етики, характеристики основних етичних аспектів професійної та академічної діяльності, етичних аспектів, допінгу, дотримання академічної доброчесності, сприянню формуванню етико-моральної культури майбутнього фахівця в галузі фізичної культури і спорту.

Навчальний предмет спрямований на формування таких компетентностей, як здатність мотивувати людей рухатися до спільної мети, усвідомлювати принципи професійної та академічної етики і необхідність їх дотримання. Результати навчання відповідно до поставленої мети: удосконалювання і розвиток свого

інтелектуального і загально культурного рівня, досягнення морального і фізичного удосконалення своєї особистості; організація ефективної роботи колективу, спрямованого на досягнення визначених цілей з урахуванням економічних, правових та етичних аспектів.

Після опанування основних положень здобувачі повинні знати: сутність та особливості професійної та академічної етики, етики спорту та спортивної деонтології; види, принципи та кодекси професійної і академічної етики; основні етичні проблеми сучасного спорту, умови їх виникнення та шляхи подолання; правила дотримання академічної доброчесності та заходи щодо попередження і виявлення плагіату; традиції академічного спілкування. Вміння здобувачі набувають такі, як: оцінювати дії і події повсякденного життя з позицій добра і зла; використовувати принципи професійної етики в процесі своєї професійної діяльності; діяти у професійних і академічних ситуаціях з позиції академічної доброчесності та професійної етики; етично правильно організувати спілкування з об'єктами спортивної діяльності; ефективно керувати процесом накопичення позитивного морального досвіду поведінки спортсменів; аналізувати результати своєї діяльності з позиції професійної етики та академічної доброчесності; самостійно виконувати навчальні завдання, коректно вміти робити посилання на джерела інформації у разі запозичення ідей, тверджень, відомостей.

Проходження навчального матеріалу з «Професійної та академічної етики» для здобувачів спеціальності 017 «Фізична культура і спорт» другого (магістерського) рівня здійснюється за темами:

Тема 1. Предмет і завдання етики, професійної та академічної етики.

Тема 2. Загальнообов'язкові та особові форми вираження моральної вимоги.

Тема 3. Спорт як соціально-ціннісна система.

Тема 4. Спортивна деонтологія.

Тема 5. Етичні проблеми сучасного спорту.

Тема 6. Академічна етика та академічна доброчесність.

Тема 7. Плагіат у науковому тексті.

Тема 8. Академічне письмо в системі академічної доброчесності.

Тема 9. Накази, інструкції і нормативні документи як джерело деонтологічних нормативів у спорті.

Таким чином навчальний курс «Професійна та академічна етика» має відповідні підстави сформулювати у майбутніх тренерів-викладачів сформулювати здатність розв'язувати задачі дослідницького та інноваційного характеру у сфері фізичної культури і спорту, зробити їх конкурентоспроможними на ринку праці.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бардіонова А. О. Академічна доброчесність як головний чинник формування професійної етики майбутніх фахівців фізичної культури і спорту в умовах вишу. URL: <http://dspace.pnpu.edu.ua/bitstream/>
2. Бралатан В. П., Гуцаленко Л. В., Зdirко Н. Г. Професійна етика. К.: Центр учбової літератури. 2011. 252 с.
3. Пінчук Є. А., Попова О. Б. Робоча програма навчальної дисципліни «Професійна етика». К.: НУФВСУ. 2018. 23 с.

4. Стандарт вищої освіти: другий (магістерський) рівень вищої освіти, галузь знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальність 017 Фізична культура і спорт. 2012. 12 с.

ЕВОЛЮЦІЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ ТРЕНЕРА В ДИТЯЧОМУ СПОРТІ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Еделєв О. С.

*кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент,
доцент кафедри олімпійського та професійного спорту
Херсонського державного університету*

Єременко О. А.

*кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент,
доцент кафедри історії та методики олімпійського спорту
Національного університету фізичного виховання і спорту України*

Щербашин Я. С.

*кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент,
доцент кафедри історії та методики олімпійського спорту
Національного університету фізичного виховання і спорту України*

Реалії останніх 3–5 років суттєво вплинули на форму та зміст діяльності тренера, включаючи пошук нових засобів, форм та методів роботи [2, с. 54; 3, с. 402]. Слід зазначити, що основні професійні компетенції спортивного тренера, який працює з дітьми, залишились без змін: це знання основних принципів розвитку фізичних та психологічних здібностей дітей; розуміння психологічних та фізіологічних особливостей розвитку дітей різного віку та рівня фізичної підготовки, вміння створювати та планувати тренувальні програми з урахуванням особливостей розвитку дітей; уміння адаптувати тренувальні програми під індивідуальні потреби та можливості кожної дитини; знання техніки та правил виконання спортивних вправ, коректний підбір вправ для розвитку фізичних здібностей дітей, вміння мотивувати дітей до досягнення спортивних результатів та до постійного розвитку своїх здібностей; знання та дотримання правил та стандартів безпеки під час проведення тренувань; уміння працювати в команді з іншими тренерами та спортивними фахівцями з метою досягнення спільних цілей; знання та використання сучасних методик та засобів для виявлення та вдосконалення фізичних та психологічних здібностей дітей; вміння планувати та проводити спортивні змагання та інші заходи з метою сприяння розвитку дітей не лише як спортсменів, а й як особистостей [1, с. 63,65; 4, с. 233; 6, с. 215-220].

Спостереження, опитування та дослідження сучасної діяльності дитячого тренера свідчать, що залежно від конкретної спортивної галузі, може бути корисним, а навіть необхідним, щоб дитячий тренер мав навички використання сучасних інформаційних технологій та гаджетів і розумів, як працювати в Інтернеті [5, с. 231; 7, с. 515].